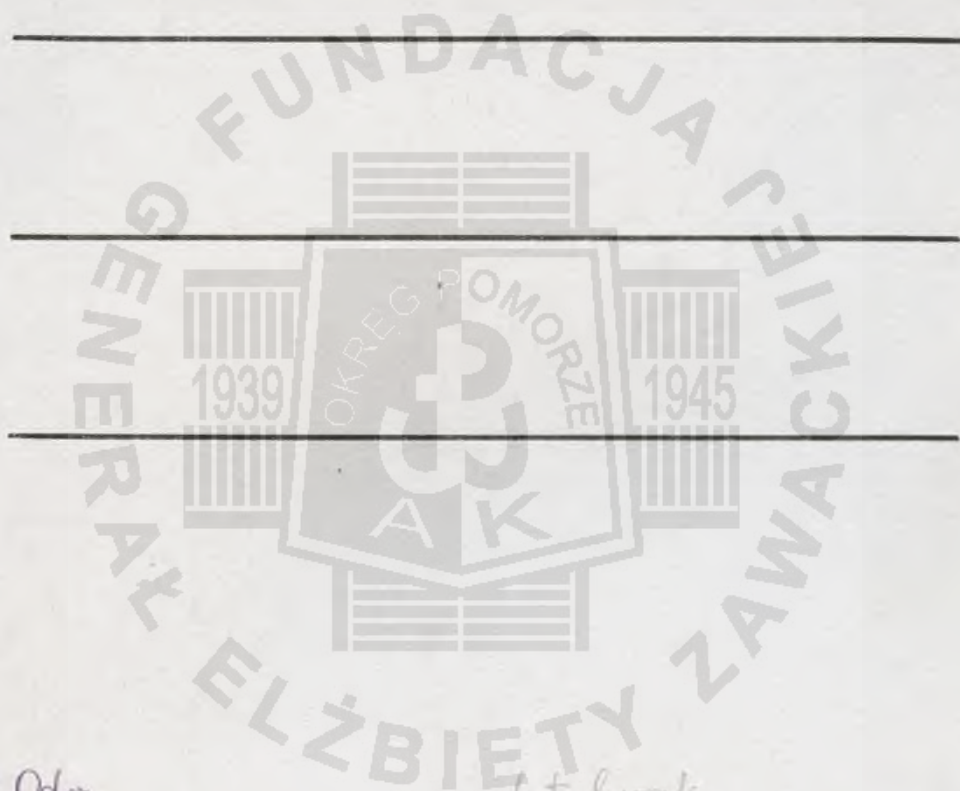

MEMORIAL
General Marii Wittek

TECZKA

66-600 Krosno Odrz.

foto. bwaek

LWP

woj. zielonogórskie

giaz.

KOWNACKA Helena

zam. Kruglińska

788/WSK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — KOWNACKA Helena
zau. Kruglinsko

I/1. Relacja ✓ k. 5, s. 1-8

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 4, s. 1-4

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 6, s. 1-8

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne .. —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie *lokal*

I_n Relacja

- Relacja własna, Krosno Odrzańskie 1997, rkps, oryg., k. 2, s. 1-4
- Relacja własna - schemat relacji o wojennej służbie kobiet - żołnierzy, [b.d.], rkps, oryg., k. 1, s. 5-6
- Moja żołnierska droga w „Szóstej Pomorskiej” - relacja własna, [b.d.], mps, rkps, oryg., k. 2, s. 7-8

Belaruj WSK.

788/WSK

wplynęło dnia 18. 11. 92
Ldz. 1672/WSK/97

1/1/1

Helena Kruglinska z d. Kownacka córka Jana i Cyryli z d. Kownacka. Urodziłam się 5 kwietnia 1922 r. w Wilece Kownackiej, gm. Poddebece, pow. Żużek, woj. Włocławskie. Rodzice jak i ja byli robotnikami. Zamężnie żyłam w Warszawie 29 lipca 1945 r.

Mój adres: ul. Poznanska 5 m 2 66-600 Warszawa Odnowienie, nr. telefon 5322. Wykształcenie: 7 kl. szkoły wiejskiej która ukończyłam w 1935 r. Do czasu wybuchu wojny i do roku 1942 pracowałam z rodzicami na roli. Chodziłam też do pracy w lesie gdzie zarabiałam

Tam dziennie 80 groszy, by pomóc rodzinie w utrzymaniu rodziny ponieważ miałam rodzinę dużą. Było nas 6 siostr, 2 bracia, razem z rodzicami 10 osób. Matka zmarła w 1935 r. i wychowywał nas ojciec przy pomocy starszych siostr, które zaopiekowały się nami matkę do chwili wyjazdu zamężnie. W 1938 r. do chwili powrotu do wojaka nie brałam udziału w walkach i nie byłam w żadnych organizacjach. Do zmieszku strzeleckiego należał mój brat Bolesław który w 1940 r. został powołany do Armii radzieckiej a skamtył dostał się do Armii Andersa i brał udział w walce o Monte Casyno gdzie został ciężko ranny w głowę i po wojnie zamieszkał w Argentynie gdzie zmarł.

W 1942 r. nas trzy siostry i najmłodszy brat wraz z ojcem musielismy ucieknąć na Przybranie bo Ukraińcy napadali na Polaków i ich mordowali zacho-

1/2

jęce fortuny jak: wbijanie kobietom groźki do piersi, rozpykanie za nami
małe dzieci w obecności rodziców, pisanie pism meksykańskich itp. Stawce niestety
przychodziły rano i mieszały górnicy walczy.

NGr

W 1944 w kwietniu ja z siostrą i dwiema kolegami z Kownacka zostaliśmy po-
wołani do wojska do 16 pp. 6 DP. Połączono byliśmy w szeregach Ruchem, a
następnie przeniesiono nas do Przemysła. Byliśmy w kompanii łączności
przy centrali telefonicznej. Brałam udział w walkach o Wamrowitz, Wól Pomorski,
Kotobrzeg - gdzie trzeba było zdobywać kładki dla - forsowanie Odry i pod
Berlinem. Górnicy zakończyli II wojnę światową. W końcu kwietnia 1945 r
nas skierował z 6 DP. przeniesiono do 3 zap. pp. który miał za zadanie
bronie dostępu do Berlina najskrajnie z południowego wschodu.
W czasie walk o Wól Pomorski na naszym strefie kłopotliwie było u leśniczej
napadli Niemcy. My dzieńami i przez chłopaćki rozpoczęliśmy obronę, a germanie
z dowództwem została przewana. Brałismy się około 2 godzin gdy nas odbito.
W nocy tej zginął chłopak który wyszedł na ganek.
W czasie wojny bardzo lubiałam się chwalić do Niemców i bardzo jakby straszyli żołnierzy
niemiecy by wydobycie wiadomości. Ale jakas osoba nie udało mi się przejść tej wojny.
Miłe dla nas było zakończenie wojny. Nad ranem 9 maja wysłaliśmy straż arty-
leryjskie i wysłaliśmy, że do Niemcy idą na odcięcie Berlina do tej chwili my się
przedho i czekałymy na alarm. Jednak alarmu nie było a po imiadałami
d-ecy pułku rangierów zbiorczy z broń na placu alarmowym i tam odejść
rozkaz o zakończeniu wojny. Nie było nawet a jedna z dziewczyn się w objęci or
dźwięki Bogu na srebrnie zakończenie. A w nocy żołnierze ile kto miał niekto
do myślenia na wieść.

W czasie ewakuacji i na froncie nie było specjalnych ulg dla dziewcząt. Miałymy robić
do myślenia o chłopakach. Pomogłam, że będzie zorganizowane urządziłym na furmankach
i zainicjowałam do d-ecy - kawał ziemi i dał nam straż pora bolejkę.

Sygnali straż w wojsku nanekali gdy mieli morder 20 kilometrów. Ja i kilku

pytám a co by porobili zily marmozaki 50-60km w peýmym opozedum?
Najgorne bydy marmoz moene, golice cu mrik mgorony w eranie marmoz rarypiai
i budni' is wnowas gay wosem udepy w ptecy pofachnika lub rpsach do wome. By
nie rpsaci do wome lub pod samochod do bratyjony is pod rzece i tak marmozady.
Golky maie pred wojny, klos porzednia, ze w eranie marmoz moine rpsaci tobym nie
mraczta ale sama is o tym pzekonacim.

Nie was mgorone byjony bowho marmoz i trudno bylo isc ale jak zagrala wkras-
tra to ruziny bylo isc.

W eranie wale ruzny miaz dowali nam po 100gram alkohala do wlenaliny do nerobady
i rypizaliny by bylo cieplej. Tytan lub poficrony oddawajony ciupakom do potem
dostawajony za to cukier lub erasami eroholady zamiast papicross.

W najstun byla kolieristka. Jedna dinciej pomagala i ducila is o tym co miala
i dlatego chie gay rpsaca is kolieristky, tak poleg, do tak jak siostry i brata, dincy
nie waz wspominajce piasyte chwile.

W lipcu 1945r. z rapawy p.p. puznacowawo no 11 p.p. 4. PVP, puznicis
frontowa 4 P.P. ponia do KBN. My bylamy woweras bo to ducle Kramiskite ma
zriwach. Tam is w dniu 29 lipca wawerhanoy wozitek marmoziki z ppor
Michaem Kuglinskim. Struku nduchiti kapetom i mi. Bygody Sabenol.
ks. Jan Rucy. Wesele puzgotarai d-eca kompanii kpt. Wukadij femelm
wraz z isimierami. Wesele trwao 3 dni. Graia obokniesta puzbowa. Na wesele
byli oficerowie puzhm od d-ey kampf. wmyz, srtab puztku, kompania Lzemoci, wze
eyndle puzbnye do tej rai na osadnictwa. Mazi byo w mandline a ja w bity
sukeni z weteranem. Do sluku rpsarawiti mas d-eca puztku puztk. Piotr Kampanier.
Zdemobilizowana zostalam we miesiniu 1945r. Starodawo nie puzacowawo,
Wy choralam 6 tydni i 1 corky. Najstany wkan'ny polidelnimiy panawitky i jest
naweyuelom, drugi jest oficerem kawitky i is naweyuelom, trzeci technik mecha-
nitk samochodowy puzenje w kolunnie samitony, wwarby technik - puzenje obemie
jako najit qminy, puzty chwony - bier wawerhanu, wroty st. sirtant srtabyry puzenje

w kancelarii dyplomatycznej, która ma ukonić, zaradkując jako kucharz oraz ogrodnik i pracuje w kuchni w szkole. Docekalam się 1 prawnika i 15-ro numerzt. Trudno było wyłowić tak lewego rodzimę ale przy pomocy Borej datem radę.

Jakby chcieli podstawić do chodzącom na spotkanie z młodzieżą, wojtkami, szkołami, ZHP.

Moje przesłania frontowe i cywilne były opisane: w Dzienniku Walmowi z dn. 8 marca 63 r.

pt. Reduta 4-ech siostr, w Gazecie Zielonogorskiej z dn. 17 kwietnia 1968 r. pt. Żyje wśród nas, w Gminie z dn. 4 października 1973 r. pt. Najlepsza Rodzina, za Walmie z dn. 17 grudnia 1977 r. pt. Frontowe mairiństwo, Polsee Wierni Nr. 6 czerwca 96 r.

pt. Pierwszy Dzień porzucenia wojny, Kulinarskiej Nr. 26 marca 1997 r. pt. Nad listami, w tych pismach są też wstawione i inne zdjęcia.

Za udział w wojnie i pracę społeczną dostalam odznaczenia: Krzyż honor. OOP,

medale: Za Walmie, Za Odwagę Wysz. Białej, Za Walmie z Anglią, Za Berlin, za Długoletnie Pożycie mairińskie, Rodła, żony zastirzonym dla Obronności Krajów,

Obronki: Gminwaldzkiej, Platemia WP, 11 pp, iżta KMW, Zielonogorskiej, wojenickiej zastirzonym dla ZSOWiD, II stopnia honoru Żelaznej, brzozy zastirzonym

Dmańców d. OK, medal pamiotkowy ZHP.

Posiadam też kilkadziesiąt dyplomów i listów pochwalnych. Mam albumy gdzie mam

zdjęcia z okresu wojny oraz ze spotkań z młodzieżą, wojtkami, szkołami i ZHP.

W załączeniu przesyłam osobno:

1. Zastirzenie słuha,

2. Wyżeg z rozkazem,

3. Opinię d-aca pułku

4. Awans na sierżanta

5. Art. Dziennika Walmowi z 8 III 63 r.

H Krugliniska.

Krasno Pol. 17 listopad 1997 r.

Schemat relacji o wojennej służbie kobiet - żołnierzy.

T-788/WSK

1/1/5

Kruglińska Helena z domu Kowacka, urodzona dnia 5 kwietnia 1922 r. w Wólcie Kofowickiej gm. Poddębce, pow. Łuck, woj. wileńskie. Ojciec - Jan, matka - Cyryla z domu Kowacka. Rodzice prowadzili gospodarstwo rolne. W 1942 r. zmuszeni byliśmy uciekać na Prybraszę celem obrony przed bandami ukraińskimi. Oboenie mińskiem i Krownie Odry. ul. Pomorska 5 m 2 kod 66-600 telefon 53 22. W 1935 r. ukończyłam szkołę wiejską. Od września do 1942 r. mieszkałam w Wólcie Kofowickiej, potem w Prybraszu. Do chwili powołania mnie do wojska uczyłam się i pracowałam na roli razem z rodziną. W kampanii wrześniowej udróżkałam się braćmi. W ZSRR znalazłam się po zajęciu tych miejscowości w dniu 17 września 39 r. Do wojska zostałam mobilizowana 4 lipca 1944 r., byłam w samochodowej komp. transportu 16 pp. 6 DP. W 16 pp. byłam do 25 kwietnia 1945 r. Od 25 kwietnia 45 do lipca 45 byłam w 3 zapasowym pp. który w lipcu został przemianowany na 11 pp. 4 DP. Jak w 16 pp. tak potem w 3 zapas. pp. i 11 pp. byłam na centrali telefonicznej. Demobilizowana zostałam 18 września 1945 r.

Brałam udział w bitwach o Wornawę, w ok. Pomorki, Kofowickiej, forsowanie Odry, pod Bełnem. Ranną nie byłam. Wchłoniłam demobilizacji miłą stopień st. sierżanta, oboenie sierżanta.

Periodam odznaczania: krzyż kawal. OOP, medale: za Wornawę, za Odry, Krzyż Bastylii, za zwycięstwo i Wolność, za Berlin, za Długoletnie Pożycie Matrzynskie, medale za Zasługi dla Obrony i Kraju, Rodła. Odznaki: Gminna, Płakietka WP, Nagła za Zasługi dla ZBOWI, 11 pp., za Zasługi w Rozwoju woj. wileńskiego, Słota KMW, II stopnia „Wzrosty Żołnierzy”, brązowy za zasługi dla ZSRR, Medal pamiątkowy 4 PDP, oraz wiele dyplomów.

29 lipca 1945 r. wyjechałam za męża za równości ppor. Michała Kruglińskiego. Młodzi uciekli i kapotał Jan Kucy w szeregach Krajowych. Wyjechałam 6 synów i 1 córka. 3 synów było zawodowcami w WP. 2 synów na upnie wykształcenie, reszta dzieci na średnie ogólnokształcące lub zawołowe. Mam 15 w wnucząt i 1 prawnuka. Trudno było wychować takie dziecko w takich warunkach, ale jakos sobie poradziłam. Było z mężem chłodniejszą na spotkaniu z młodzieżą, wojakami, szkołami, zawodnikami. Moje wakacje i pobyt w wojsku były epizodyczne:

1. żołnierz Wolności z dn. 8 III 1963 r. w art. pt. Ewangelia dla pomyślności we frontowych mundurach, podtytuł: Relacja ciekawostek i żartów.

2. Gwiazda Zielonogorska z dn. 17 IV, 1968 r. aut. pt. Cyje wśród mas.

3. Gwiazda z dn. 7 X 1973 r. Nr. 10/41 aut. pt. Wojskowa Rodzina.

4. Za Wolności i Lud 17 XII 1977 r. aut. pt. Frontowe małżeństwo

5. Polsee Wierni Nr. 6 czerwiec 1996 r. aut. pt. Pierwszy dzień po zakończeniu wojny.

6. Kilimnoraay Nr. 26 1997 marzec aut. pt. Nad listami.

W powyższych artykułach opisane są moje i męża dzień wojenne oraz są tam wspomniane niektóre nasze zdarzenia.

Ja obecnie mam 72 lat, inwalidę wojennego, a mąż ma 68 lat. Stan zdrowia jest słaby. Dziś dnia wojenne obecnie daję o sobie myśl. Żyjemy obecnie na pigułkach. Chorujemy na serce, artretyzm, artroz artroz, iabnie wrak i inne. Korzystamy z czynności służby zdrowia. Po wojnie za solidarności niedzieli wyn 10 m-cy, a miał wyn 20 za to, że mechanik zatrudnie szkod brali ukłoki i kłoty narażeni. Dnia on jest rehabilitowany ale wówczas był dzień zdrowia mnie i męża to koronacja. On teraz pełni funkcję wójta gminy. Najstarszy syn jest naukowcem religii - ma ukonieczony Politechniki Poznański, drugi ukonieczony ukłoty oficerski i jest obecnie na rencie wojennej i uległ w ukłotach, trzeci ukonieczony technikum samochodów i jako mechanik pracuje w kolumnie samostawnej, czwarty jest wujtem, piąty i siostry są zawodowymi w wojsku mają ukonieczone ogólnok i technikum. Czwórka pracuje jako kucharz w szkole ma ukonieczony ukłoty zawodowy jako kucharz i ogólnok.

W czasie wojny:

1. Odpiszę Zawiadzenia służby.

2. Wyjeżdżę z rodzicami.

3. Rozkaz nadania stopnia sierżanta.

4. Potwierdzenie mego udziału w ukłotach.

5. akt. Złoty medal Wolności z 8 m 1963 r.

6. Moja żołnierska droga w 6 Poznańskiej.

Helena Krugerska

Moja żołnierska droga w "Szóstej Pomorskiej"

Ja Helena Kruglińska z domu Kownacka urodziłam się 5 kwietnia 1922r. w Wólce Kotowskiej na Wołyniu. Wieś moja została spalona przez bandy ukraińskie i zmuszeni byliśmy szukać schronienia w Przebrażu gdzie była samobrona dowodzona przez Henryka Cybulskiego. Ciężkie życie mieli Polacy na Wołyniu gdzie grasowały bandy ukraińskie które nie tylko, że mordowały Polaków ale zadawały tortury gorsze od hitlerowców. Uratowaliśmy się dzięki samobronie która nie jednokrotnie odpierała ataki ukraińskie. Z tamąd zostałam wraz z siostrą i kuzynkami powołana w lipcu 1944r. do wojska. Zawieziono nas do Żytomierza i przydzielono do samodzielnej kompanii łączności w 16 pp. VI Pomorskie Dywizji wówczas VI dywizji piechoty. Dowódcą pułku był pułkownik Czernysz a dowódcą kompanii por. Budziak. Rozpoczęliśmy szkolenia ogólnowojskowe jak też w zakresie budowy linii telefonicznych i obsługiwanie telefonów i centrali telefonicznej. Następnie przetransportowano nas do Przemysła gdzie dalej prowadzone z nami szkolenia.

W grudniu 1944r. przerzucono nas pod Warszawę a w styczniu udaliśmy się na Pragę skąd z 16 na 17 stycznia 1945r. nacieraliśmy bezpośrednio na Warszawę króć waz z innymi dywizjami I Armii WP. zdobyliśmy. Po zdobyciu Warszawy w dniu 17 stycznia 1945r. ruszyliśmy w pościg za nieprzyjacielem w kierunku na Bydgoszcz. .

Warszawa leżała w gruzach i niemielimy nadzieji, że zostanie tak wkrótce i pięknie odbudowana. Bojem szliśmy na Elotów, Jastrów, wał Pomorski, szliśmy poprzez lasy i mokradła, zdobywaliśmy bunkry żelbetonowe i inne umocnienia hitlerowskie. Bałam się dostać do niewoli i to dodawało odwagi do walki. Na Wale Pomorskim w Leśniczówce nasza centrala telefoniczna została okrążona przez nieprzyjaciela, ale hitlerowcy jej nie zdobyli. Zginął wówczas kolega. O tym wyczynie pisano w gazecie "Zwycięzcy".

Mieli nas za to odznaczyć ale jakoś zapomnieli a my się nie upominamy bo walczyliśmy nie o odznaczenia ale o nasz kraj.

Następne ciężkie boje były o Kołobrzeg gdzie trzeba było walczyć nie tylko o ulice i domy ale o poszczególne domy i piętra. Niemcy chcieli z Kołobrzegu zrobić twardą niezdobytą lecz wojsko polskie po dziesięciu dniach ciężkich i zabaranych walk Kołobrzeg zdobyło. Tam też odbyły się zaślubiny z Bołtykiem. Również ciężkie boje były w okolicy Sieniek przy forsowaniu Bury. Tam także dużo poległo i było rannych żołnierzy wojska Polskiego. Następnie nasza dywizja bojem ruszyła w kierunku Łaby.

Stwierdzić należy, że tak w czasie ćwiczeń jak i walk i marszów bojowych dziewczęta nie miały żadnej ulgi. Pamiętam, że gdy raz byłam tak zmęczona, że wprost nie mogłam iść i usiadłam na wóz - musiałam za to pełnić służbę poza

5/1/8

kolejnością .

Wiele ładnych rzeczy które znaleźliśmy zabrali nam oficerowie radzieccy i wysłali do swych rodzin . Nam tylko raz pozwolono wysłać paczki . Dziś ludziom , którzy nie przeżyli wojny trudno jest uwierzyć , że można było spać w czasie marszu , spać na deszczu , śniegu i mrozie . Nie zawsze jedzenie docierało na czas i często byliśmy głodne , ale koleżeństwo było ogromne i każda z nas dzieliła się ostatnim kawałkiem chleba czy suchara . Tytoń , który dostawaliśmy a raczej tak zwane karafki oddawaliśmy kolegom a oni nam w zamian dawali cukierki . Potym zamiast tytoniu dawano nam cukierki .

25 kwietnia 1945 roku nas dziewczynkę z 6 DP przeniesiono do 3 zapasowego PP pod Berlin . Tam poznałam mego męża dowódcę plutonu radiowego i 29 lipca 1945 roku w Strzelcach Krajeńskich zawarliśmy związek małżeński , ślubu udzielił kapelan brygady saperów Ks Jan Kucy. Na ślubie i weselu było dowództwo pułku , dowódcy batalionów i kompanii , a także kompania łączności .

Obecnie jestem inwalidką wojenną II grupy . Mam stopień sierżanta i posiadam następujące odznaczenia : KBCOP , Medale : Za Warszawę , Za Odrę Nysę Bałtyk , Za Wolność i Zwycięstwo , Za Berlin , Złoty Medal Za Zasługi Dla Obronności Kraju , oraz inne odznaczenia organizacyjne i wiele dyplomów za spotkania z młodzieżą szkolną i wojskową . W pułku było nasokoło 40 dziewcząt . Z tych które mam adresy to

- MGr Kwiatkowsky Władysław i Szymon zamieszkali w Małej Nowej Wsi 4 poczta
- MGr 49-200 Grotków , Konefał Jadwiga z domu Kownacka zamieszkała we wsi Lubiska
- MGr poczta 46-171 Krasowice , Laudacka Stefahia z domu Łukasiewicz zamieszkała
- MGr Lipinki 63 poczta 67 - 410 Sława , Bernacka Maria zamieszkała Miechałów poczta
- 49 -334 Czeska Wieś więcej adresów nie znam .

Helena Krugliniska

I/2 Dokumenty

- Zaświadczenie ślubu, Strzelce 1945, mps, rkps, kopia, k.l., s.1 + duplikat
- Wyciąg z rozkazu Nr 0185 z dnia 13 VIII 1945 WP 11 Pułk Piechoty, mps, rkps, kopia, k.l., s.2 + duplikat
- Pismo do Srefostra Intendentury D.O.W. III, 1946, mps, rkps, kopia, k.l., s.3 + duplikat
- Mianowanie na stopień sierżanta, Krosno Odrz. 1984, mps, rkps, kopia, k.l., s.4 + duplikat

Z A S W I A D C Z E N I E S L U B U.

Niniejszym zaświadcza się że,
ppor. KRUGLINSKI Michał, syn Antoniego i Heleny Konopko
urodzony 24 października 1919r. w Nieświeżu, wyznania rzym-katolockiego
ZAWARŁ dnia 29 lipca 1945r. ZWIAZEK MAŁZENSKI z KOWNACKA Heleną
córką Jana i Cyryli Kownackiej, urodzoną 5 kwietnia 1922r. w Wólce
Kotowskiej powiat Łuck, wyznanie rzym-katolickie.

Strzelce 29 lipca 1945 r.

X
/ K U C Y J A N /
Kapelan

proszę odwrócić

Zgodność kserokopii z oryginałem
STWIERDZAM
dnia 21.06. 1995 r.
(podpis)

KIEBOWNIK
URZĘDU STANU CYWILNEGO

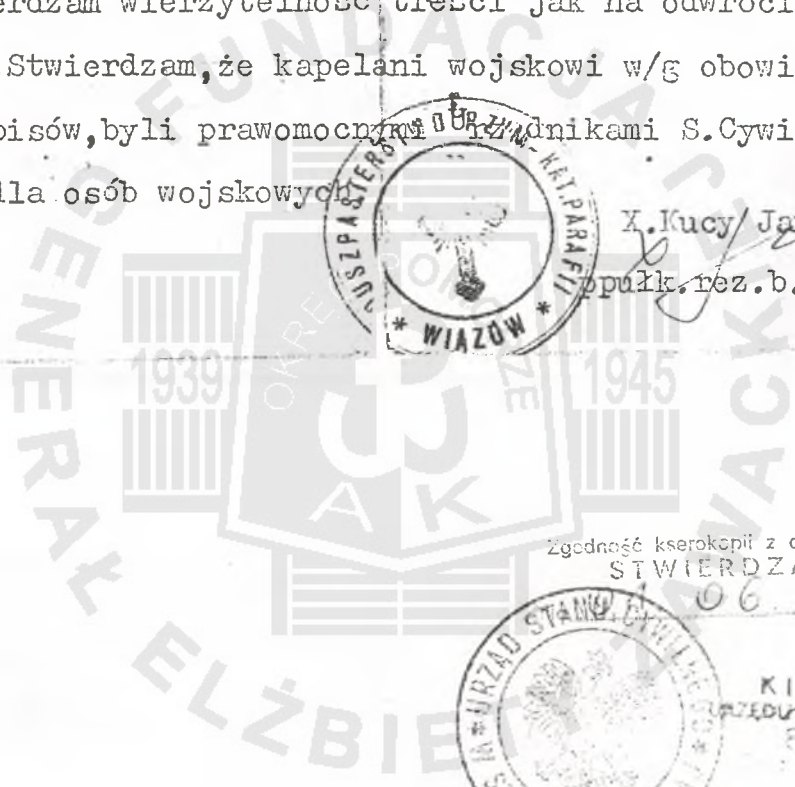
ul. Mickiewicza

Wiązów, dnia 20.VI.1970 r.

Niniejszym stwierdzam, że związek małżeński P. Michała Kruglińskiego z P. Heleną Kownacką /jak na odwrocie/ został zawarty formalnie w/g obowiązujących przepisów prawnych, za zezwoleniem Dowództwa Jednostki Wojskowej. Aktu związku małżeńskiego dokonał w dniu 29 lipca 1945 r. w Strzelcach Kraińskich Ksiądz Jan Kucy, kapelan Brygady Saperów w obecności świadków, Piotra Łosik i Jadwigi Kownackiej, odbywających czynną służbę wojskową, wydając małżonkom Kruglińskim zaświadczenie o dokonanej akcie małżeńskiej zaopatrzoną własnoręcznym podpisem, ale bez pieczęci, gdyż takowej Duszpasterstwo Brygady nie posiadało. Obecnie stwierdzam wiarygodność treści jak na odwrocie i autentyczność podpisu. Stwierdzam, że kapelani wojskowi w/g obowiązujących wówczas przepisów, byli prawomocnymi funkcjonariuszami S. Cywil. w sprawach małżeńskich dla osób wojskowych.

X. Kucy / Jan
pułk. rez. b. kapelan woj.

Zgodność kserokopii z oryginałem
STWIERDZAM

06 19 95 r.
(podpis)

KIEWOWNIK
URZĘDU STANU CYWILNEGO
[Signature]

788/WSK

W Y C I A G Z R O Z K A Z U Nr.0185. z dnia 13-VIII-1945r.

Ppor. KRUGLINSKI Michał D-ca Plutonu radiowego

Kompanii Łączności zawarł związek małżeński ze st. strzel.

KOWNACKA Helena dnia 29.VII.1945r.

Szef Sztabu
/-/ Kania mjr.

Dowódca Pułku
/-/ Karpowicz ppłk.

Za zgodność:

11 Pom. Szefa Sztabu Pułku

Jankowski por.

M.p. dnia 28.II.1946r.

788/WSK

I/2/3

D.O

SZEFOSTWA INTENDENTURY D.O W.III.

W związku ze złożonym podaniem obywatelki Kowalskiej
 Helena i Władysława zamieszkałej we wsi Lubeka, gm. Rzyssów,
 wojew. Wrocław, prośbę o udzielenie pozwolenia na sprzedaż
 koni i krowy ze stanu nadetatowego bydła w 11-tym Pułku Piechoty
 Obywatel Kowalska Helena i Władysław....
 były zmobilizowane do "ojaka" polskiego dnia 4.VII.1944r.
 do 16-go pułku piechoty.
 Były z uszy udział w walce z Niemcami najerdzszą pod Farmozem,
 Jastrowem, Kołobrzegiem, Odra i Łeba.
 Były w okrzaczeniu pod Kołobrzegiem, gdzie zostały schwadzieste przez
 Niemców na ich ataksje telefonizacją, gdzie czynami bohaterzkimi
 odparły ataki niemieckie i wyszły z okrzaczenia.
 Czyny bohaterzkie żołnierzek były odizywane w gazecie
 "POLSKA SMOJNA".
 Jako żołnierki z 16-go i 11-go pułku piechoty wykazały się
 przeowite i zasługują na udzielenie im bydła.
 dnia 18.II.1945r. zostały zdemobilizowane do cywile.
 Prośbę o przychylnie rozpatrzenie danej sprawy by dać pomoc
 danym żołnierkom w pracy w Nowo-odrodzonej Polsce.

Z-ca Szefa pułku 11-go pułku piechoty
 do spr. pl.-wych. 11-go pułku piechoty

Szef Szata Pułku

Fr. K...
 mjr.

ELŻBIETY ZAWI...

SILY ZBROJNE
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Na podstawie art. 65 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku
o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
(Dz. U. Nr 44, poz. 220)

WOJSKOWY KOMENDANT UZUPELNIEN KROSNO ODRZAŃSKIE

(nazwa jednostki strukturalnego do mianowania)

Rozkazem Personalnym Nr 1 z dnia 03 maja 1984 r.

mianował

Obywatela KRUGLIŃSKA Helena c. Jana

(stopień, imię, nazwisko i imię ojca)

na stopień

S I E R Ż A N T A

z dniem 9 maja 1984 roku

WOJSKOWY KOMENDANT UZUPELNIEN

ppłk Piotr DĄBKOWSKI

Krosno Odrz. dnia 5. maja 1984 r.

4 Materiały uzupełniające relację

- Reduta czterech sióstr [w:] „Dziennik Wolności” 8 III 1963 r., k. 1, s. 1
+ duplikat
- Karta informacyjna, 1989, mps, rkps, oryg., k. 2, s. 1-5
- Karta informacyjna, 1989, mps, rkps, oryg., k. 3, s. 6-8

REDUTA CZTERECH SIÓSTR. . .

Helena Kruglińska - wtedy jeszcze Kownacka - wstąpiła do wojska razem z młodszą siostrą, Władysławą i dwiema noszącymi to samo nazwisko ciotecznymi siostrami Kownackimi, powierzono im obsługę pułkowej centrali telefonicznej.

Czy pamięta dzień 8 marca 1945r.? Oczywiście! Tamtego dnia ich pułkowy zwiad dotarł do brzegu Bałtyku, a dzień czy dwa wcześniej przeżywała jedno z najpiękniejszych dla siebie wydarzeń minionej wojny...

Zgodnie z rozkazem, siostry Kownackie pod dowództwem kpr. Cieślaka, rozwinęły pułkową centralę telefoniczną w opuszczonej leśniczówce pod Kołobrzegiem. Ledwie zdążyły zainstalować aparaturę, gdy rozległy się wystrzały. Leśniczówka została otoczona przez hitlerowców, którzy przecięli przewody telefoniczne, uniemożliwiając wezwanie pomocy. Zdane na

własne siły, dziwczęta, bo kapral na chwilę przedtem wyszedł, chwyciły pepesze, skoczyły do okien i zorganizowały obronę okrężną. Wymiana strzałów trwała około dwóch godzin. Wreszcie Niemcy wycofali się do lasu. Reduta czterech sióstr obroniła się. Zginął tylko kpr. Cieślak, którego ciało znaleziono za progiem leśniczówki.

St. szer. Helena Kruglińska / Kownacka / przebyła z pułkiem cały bojowy szlak - przez Wał Pomorski i Kołobrzeg do Odry i Łaby. Na frontowej drodze zaprzyjaźniła się z ppor. MICHAŁEM KRUGLINSKIM i w rezultacie owej przyjaźni wkrótce po wojnie pewnego dnia pułkowy rozkaz donosił:

✓ PPOR. KRUGLINSKI MICHAŁ, DOWODCA PLUTONU RADIOWEGO
KOMPANII ŁACZNOŚCI ZAWARŁ ZWIĄZEK MAŁŻENSKI ZE ST.
SZER. KOWNACKA HELENA DNIA 29 VII 1945 ROKU. . .

Ślub odbył się w Strzelcach Krajeńskich, w pobliżu których jednostka zatrzymała się na czasowy postój. W roli ojca nowożeńców występował dow. pułku, a w uczcie weselnej uczestniczyła cała kompania łączności oraz zaproszeni goście - pierwsi polscy osadnicy na czele z burmistrzem. Nie obeszło się bez ślubnej fotografii, na której nowo kreowany mąż w mundurze stoi obok panny młodej ubranej w uszytą specjalnie z tej okazji białą długą suknię z welonem.

Mineły lata. Por. rez. MICHAŁ KRUGLINSKI - dziś kierownik Banku Spółdzielczego i sekretarz PKŚ ZSL w krośnie Odrz. - oraz jego żona st. szer. rez. Helena dochowali się 6 synów i córkę. Najstarszy z tej siódemki - Jan studiuje na Politechnice Poznańskiej, młodszy od jego Władysław, kontynuuje rodzinne tradycje, jest kapralem podchorążym w Wyższej Oficerskiej Szkole WOPlot, pozostałe dzieci uczą się w technikach, szkole zawodowej, i podstawowej.

art. żołnierza Kownacki z 8 III 1963 r.

(+)

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię *Jurginska Helena*
2. Nazwisko rodowe *Kozmańska*
3. Imiona rodziców *Jana i Liny*
4. Stan cywilny obecny *ma męża*
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
..... *nie*
6. Data i miejsce urodzenia *5 kwietnia 1922 r. Wólka Kozmańska*
pow. such.
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/
chłopskie
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r. *Wólka Kozmańska pow. such.*
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/ *praca w rob.*
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
Krosno Odra kod 66-600 ul.
11. Wykształcenie *podstawowe* *Żołnierz Główny*
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -
charakter pracy/ *po zajęciu Włocławka przez ZSRR*
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
mobilizacja
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
4 lipca 1944 r.
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
16 p.p. 6 P.P. do 25 września 1945 r. 3 zapas. P.P. do
lipca 1945 r. 14 pułk piechoty W.P.P. do 18 września 1945 r.
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
jako telefonistka przy centrali telefonicznej

Adresy: 11/5
 MG ✓ Pratkońska Władysława: Mała Nowa wieś 4. 46-200 Grodzis.
 MG ✓ Konefał Jadwiga wieś Lubka 46-171 Krasnice
 MG ✓ Landkeha Stefania wieś Tyński 63 67-410 Stawa
 MG Bernach Maria wieś Mielowa 49-334 ~~Stawa~~ Ciesha wieś.

KARTA INFORMACYJNA

18 m. 1/6

1. Nazwisko i imię KRUGLIŃSKA HELENA
2. Nazwisko rodowe KOWNACKA
3. Imiona rodziców JAN i CYRYLA
4. Stan cywilny obecny MEŁATKA
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
nie
6. Data i miejsce urodzenia 5 kwietnia 1922 r. Wólka Kotoniska Wierzy
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligentkie/
chłopskie
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r. Wólka Kotoniska Wierzy
9. Czym zajmowała się przed 1939 r. /nauka, praca/ na roli
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
ul. 66-600 Kwosno odn. telefon
11. Wykształcenie podstawowe Helena Góra
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -
charakter pracy/ Wierzy, wyjazd pociąg. ZSRR w 1939 r.
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
zmobilizowana
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
4 lipca 1944 r. w 16 pp. VI Pomorski PP idemu mobilizowana 18 marca 1945 r.
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
16 pp. VI Pomorski Dywizja 4 lipca 1944 r. 25 kwietnia 1945 r.
3 w zapas. pp. 25 kwietnia 45 r. w lipca 1945 r.
11 pp. VI Dywizja 20 lipca 1945 r. do 18 marca 1945 r.
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
jako żołnierz łączności w/w jednostkach - telefonistka

17. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
Kierownik prowadzący, obsługa centrali telefonicznej

18. W jakich bitwach brała udział /miejsce, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/
Warszawa, Wąsosz, Wąsosz Pomorski, Kolożyn, Potowanie, Odry, w Sułkowie, od 25 kwietnia 45, pod Berlinem

19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie /data/
szeregowa obecnie sierżant

20. Odznaczenie bojowe, państwowe i społeczne
Krzyż Kawalerii Orderu, Orderu Polski, 2 medale za Warszawę, medale za Odrę, Nysę, Białą, Węgry, 2 medale za Waleczność, 2a Berlin, 2a Włocławek, 2a Zamość, dla obrony krajowej, 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g, 2h, 2i, 2j, 2k, 2l, 2m, 2n, 2o, 2p, 2q, 2r, 2s, 2t, 2u, 2v, 2w, 2x, 2y, 2z, 2AA, 2AB, 2AC, 2AD, 2AE, 2AF, 2AG, 2AH, 2AI, 2AJ, 2AK, 2AL, 2AM, 2AN, 2AO, 2AP, 2AQ, 2AR, 2AS, 2AT, 2AU, 2AV, 2AW, 2AX, 2AY, 2AZ, 2BA, 2BB, 2BC, 2BD, 2BE, 2BF, 2BG, 2BH, 2BI, 2BJ, 2BK, 2BL, 2BM, 2BN, 2BO, 2BP, 2BQ, 2BR, 2BS, 2BT, 2BU, 2BV, 2BW, 2BX, 2BY, 2BZ, 2CA, 2CB, 2CC, 2CD, 2CE, 2CF, 2CG, 2CH, 2CI, 2CJ, 2CK, 2CL, 2CM, 2CN, 2CO, 2CP, 2CQ, 2CR, 2CS, 2CT, 2CU, 2CV, 2CW, 2CX, 2CY, 2CZ, 2DA, 2DB, 2DC, 2DD, 2DE, 2DF, 2DG, 2DH, 2DI, 2DJ, 2DK, 2DL, 2DM, 2DN, 2DO, 2DP, 2DQ, 2DR, 2DS, 2DT, 2DU, 2DV, 2DW, 2DX, 2DY, 2DZ, 2EA, 2EB, 2EC, 2ED, 2EE, 2EF, 2EG, 2EH, 2EI, 2EJ, 2EK, 2EL, 2EM, 2EN, 2EO, 2EP, 2EQ, 2ER, 2ES, 2ET, 2EU, 2EV, 2EW, 2EX, 2EY, 2EZ, 2FA, 2FB, 2FC, 2FD, 2FE, 2FF, 2FG, 2FH, 2FI, 2FJ, 2FK, 2FL, 2FM, 2FN, 2FO, 2FP, 2FQ, 2FR, 2FS, 2FT, 2FU, 2FV, 2FW, 2FX, 2FY, 2FZ, 2GA, 2GB, 2GC, 2GD, 2GE, 2GF, 2GG, 2GH, 2GI, 2GJ, 2GK, 2GL, 2GM, 2GN, 2GO, 2GP, 2GQ, 2GR, 2GS, 2GT, 2GU, 2GV, 2GW, 2GX, 2GY, 2GZ, 2HA, 2HB, 2HC, 2HD, 2HE, 2HF, 2HG, 2HH, 2HI, 2HJ, 2HK, 2HL, 2HM, 2HN, 2HO, 2HP, 2HQ, 2HR, 2HS, 2HT, 2HU, 2HV, 2HW, 2HX, 2HY, 2HZ, 2IA, 2IB, 2IC, 2ID, 2IE, 2IF, 2IG, 2IH, 2II, 2IJ, 2IK, 2IL, 2IM, 2IN, 2IO, 2IP, 2IQ, 2IR, 2IS, 2IT, 2IU, 2IV, 2IW, 2IX, 2IY, 2IZ, 2JA, 2JB, 2JC, 2JD, 2JE, 2JF, 2JG, 2JH, 2JI, 2JJ, 2JK, 2JL, 2JM, 2JN, 2JO, 2JP, 2JQ, 2JR, 2JS, 2JT, 2JU, 2JV, 2JW, 2JX, 2JY, 2JZ, 2KA, 2KB, 2KC, 2KD, 2KE, 2KF, 2KG, 2KH, 2KI, 2KJ, 2KK, 2KL, 2KM, 2KN, 2KO, 2KP, 2KQ, 2KR, 2KS, 2KT, 2KU, 2KV, 2KW, 2KX, 2KY, 2KZ, 2LA, 2LB, 2LC, 2LD, 2LE, 2LF, 2LG, 2LH, 2LI, 2LJ, 2LK, 2LL, 2LM, 2LN, 2LO, 2LP, 2LQ, 2LR, 2LS, 2LT, 2LU, 2LV, 2LW, 2LX, 2LY, 2LZ, 2MA, 2MB, 2MC, 2MD, 2ME, 2MF, 2MG, 2MH, 2MI, 2MJ, 2MK, 2ML, 2MM, 2MN, 2MO, 2MP, 2MQ, 2MR, 2MS, 2MT, 2MU, 2MV, 2MW, 2MX, 2MY, 2MZ, 2NA, 2NB, 2NC, 2ND, 2NE, 2NF, 2NG, 2NH, 2NI, 2NJ, 2NK, 2NL, 2NM, 2NN, 2NO, 2NP, 2NQ, 2NR, 2NS, 2NT, 2NU, 2NV, 2NW, 2NX, 2NY, 2NZ, 2OA, 2OB, 2OC, 2OD, 2OE, 2OF, 2OG, 2OH, 2OI, 2OJ, 2OK, 2OL, 2OM, 2ON, 2OO, 2OP, 2OQ, 2OR, 2OS, 2OT, 2OU, 2OV, 2OW, 2OX, 2OY, 2OZ, 2PA, 2PB, 2PC, 2PD, 2PE, 2PF, 2PG, 2PH, 2PI, 2PJ, 2PK, 2PL, 2PM, 2PN, 2PO, 2PP, 2PQ, 2PR, 2PS, 2PT, 2PU, 2PV, 2PW, 2PX, 2PY, 2PZ, 2QA, 2QB, 2QC, 2QD, 2QE, 2QF, 2QG, 2QH, 2QI, 2QJ, 2QK, 2QL, 2QM, 2QN, 2QO, 2QP, 2QQ, 2QR, 2QS, 2QT, 2QU, 2QV, 2QW, 2QX, 2QY, 2QZ, 2RA, 2RB, 2RC, 2RD, 2RE, 2RF, 2RG, 2RH, 2RI, 2RJ, 2RK, 2RL, 2RM, 2RN, 2RO, 2RP, 2RQ, 2RR, 2RS, 2RT, 2RU, 2RV, 2RW, 2RX, 2RY, 2RZ, 2SA, 2SB, 2SC, 2SD, 2SE, 2SF, 2SG, 2SH, 2SI, 2SJ, 2SK, 2SL, 2SM, 2SN, 2SO, 2SP, 2SQ, 2SR, 2SS, 2ST, 2SU, 2SV, 2SW, 2SX, 2SY, 2SZ, 2TA, 2TB, 2TC, 2TD, 2TE, 2TF, 2TG, 2TH, 2TI, 2TJ, 2TK, 2TL, 2TM, 2TN, 2TO, 2TP, 2TQ, 2TR, 2TS, 2TT, 2TU, 2TV, 2TW, 2TX, 2TY, 2TZ, 2UA, 2UB, 2UC, 2UD, 2UE, 2UF, 2UG, 2UH, 2UI, 2UJ, 2UK, 2UL, 2UM, 2UN, 2UO, 2UP, 2UQ, 2UR, 2US, 2UT, 2UU, 2UV, 2UW, 2UX, 2UY, 2UZ, 2VA, 2VB, 2VC, 2VD, 2VE, 2VF, 2VG, 2VH, 2VI, 2VJ, 2VK, 2VL, 2VM, 2VN, 2VO, 2VP, 2VQ, 2VR, 2VS, 2VT, 2VU, 2VV, 2VW, 2VX, 2VY, 2VZ, 2WA, 2WB, 2WC, 2WD, 2WE, 2WF, 2WG, 2WH, 2WI, 2WJ, 2WK, 2WL, 2WM, 2WN, 2WO, 2WP, 2WQ, 2WR, 2WS, 2WT, 2WU, 2WV, 2WW, 2WX, 2WY, 2WZ, 2XA, 2XB, 2XC, 2XD, 2XE, 2XF, 2XG, 2XH, 2XI, 2XJ, 2XK, 2XL, 2XM, 2XN, 2XO, 2XP, 2XQ, 2XR, 2XS, 2XT, 2XU, 2XV, 2XW, 2XX, 2XY, 2XZ, 2YA, 2YB, 2YC, 2YD, 2YE, 2YF, 2YG, 2YH, 2YI, 2YJ, 2YK, 2YL, 2YM, 2YN, 2YO, 2YP, 2YQ, 2YR, 2YS, 2YT, 2YU, 2YV, 2YW, 2YX, 2YY, 2YZ, 2ZA, 2ZB, 2ZC, 2ZD, 2ZE, 2ZF, 2ZG, 2ZH, 2ZI, 2ZJ, 2ZK, 2ZL, 2ZM, 2ZN, 2ZO, 2ZP, 2ZQ, 2ZR, 2ZS, 2ZT, 2ZU, 2ZV, 2ZW, 2ZX, 2ZY, 2ZZ

21. Praca po zdemobilizowaniu, aż do chwili obecnej /zawód i stanowisko
gospodyni domowa

a/ zawodowa

b/ polityczna

c/ społeczna *ZBOWiD*

22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
ZBOWiD, Zw. Em. Remont, Inwalidzi

23. Obecne źródło utrzymania /emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia/ uwzględnić grupy inwalidztwa/
renta specjalna ZBOWiD

24. Obecny stan zdrowia *II kategoria inwalidztwa*

25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
lecznictwo rejonowe

26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska *wychowaniem 6 synów i 1 córki*

27. Czy była prześladowana przed wojną *nie*

28. Czy była represjonowana po wojnie *nie*

29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbowidowskiej *lipny opieki lekarskiej a szczególnie lekarz*

30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/

Mąż obecnie kapt. w rezerwie Obrona 391. armia radziecka, 4 WP od sierpnia 1945 do Berlina. Rodzice: nie żyją. Synowie: Jan mag. inż. pracy i techniki, Władysław major w rezerwie inżynier w Gdyni. Syn: technik samochodowy, Zdzisław dyplomowany transportu mleczarskiego, Lech: inżynier jak w st. z wykształceniem w wojnie, Krysztyna nauczycielka wychowania fizycznego, synowie: Władysław - inżynier techn. przemysłowej w Konarach, Jan inżynier, Lech, inżynier inżynier techniczny. Krysztyna zawodowa budownicza wie średnio ogólnokształcąca, i kierownik kursu organizacja pracy.

Data *4. 09. 1989r.*

Trągliniska Helena

/ podpis czytelny osoby wypełniającej ankietę /

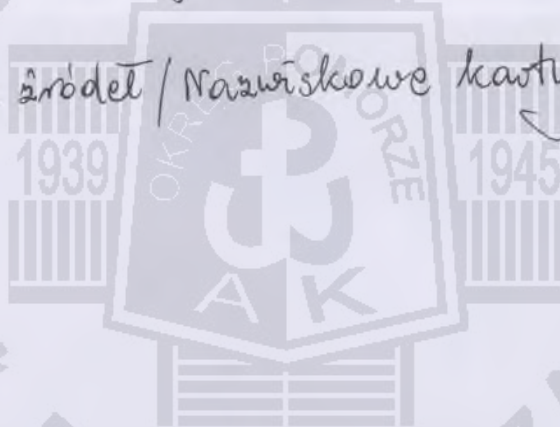
Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

T. 788/WSK

LWP

KOWNACKA Helena
zam. Krugliniska

IV wypisy ze źródeł / Nazwiskowe karty informacyjne

i

T - 788

ZSRR-LWP

zam. KRUGLIŃSKA HELENA
z d. KOWNACKA

źródła informacji:

• karta informacyjna 1989r.

załączniki: wspomnienia 2 str
Xero artykułu 1 str.
zawiadomienie różne
4 str.

złożono: Pomorskie Archiwum AK
87-100 Toruń ul. Garbary
Wielkie 2

3/12

HziH. 97

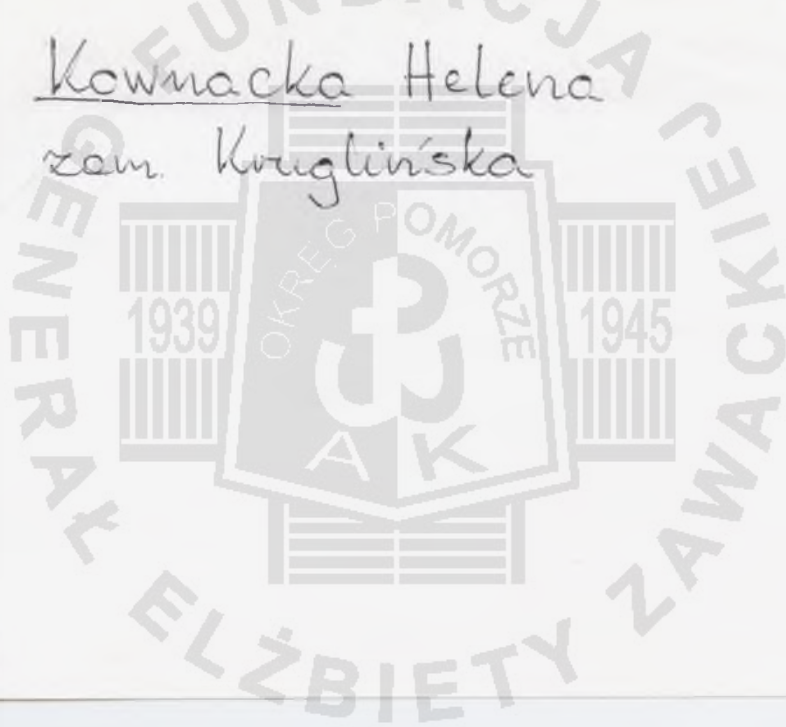
i

T 712

LWP

Kowmacka Helena
zam. Kuglińska

MG 97

T-788/WSK

LWP

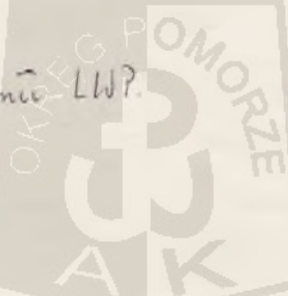
KOWNACKA HELENA

zam. KRUGLIWSKA

Żołnierz I Armii LWP.

1939

1945

Żoł. w t. Kosmickiej Jadwigi zam. Konefat, nr t. 813/WSK

MGr '88

KOWNACKA Helena
zam. Kruglińska

Firma Handlowo-Usługowa
„DIADA”
86-200 Chełmno-Grubno
Tel. (0-56) 686-28-48